

HOLDNINGER TIL PSYKISK VOLD MOD MÆND OG KVINDER I DANMARK

HOLDNINGER TIL PSYKISK VOLD MOD MÆND OG KVINDER I DANMARK

Udarbejdet af Als Research

Forfattet af: Bjarke Følner

Undersøgelsen er gennemført i samarbejde med underleverandøren Voxmeter A/S og med støtte fra Paul Lyngbye

København 2024

ISBN: 978-87-93373-65-5

Als Research ApS
Ny Vestergade 1, 2.
1471 København K
www.alsresearch.dk

INDHOLD

1 FORORD	1
2 KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER	2
3 METODE OG DATAGRUNDLAG	4
4 UDVALGTE NØGLETAL	5
5 ANVENDT LITTERATUR	9
BILAG 1 - CASES	10

1 FORORD

Psykisk vold er et udbredt problem i Danmark. En undersøgelse fra 2022 viser, at omkring hver tiende dansker over 16 år angiver at være blevet udsat for psykisk vold inden for det seneste år, herunder nærmere bestemt 9,4 pct. blandt mænd og 11,2 pct. blandt kvinder. Ser man alene på psykisk partnervold, angiver 3,7 pct. blandt mænd og 5,2 pct. blandt kvinder, at en nuværende eller tidligere partner har udsat dem for psykisk vold inden for det seneste år. Det svarer til ca. 76.000 mænd og 112.000 kvinder.¹

Samtidig viser både dansk og international forskning, at psykisk partnervold har omfattende negative konsekvenser for de voldsudsatte mænd og kvinders psykiske, fysiske og sociale trivsel.² Problemet er dermed ikke alene udbredt – det er også alvorligt.

I 2019 vedtog Folketinget enstemmigt at kriminalisere psykisk vold på lige fod med fysisk vold.³ Men selvom psykisk vold har været forbudt i Danmark siden 2019 har der været relativt få anmeldelser og sigtelser set i relation til den eksisterende viden om udbredelsen. Samtidig har der hidtil været meget begrænset viden om danskernes holdninger til psykisk vold mod mænd og kvinder.⁴ Ikke mindst har det hidtil været uklart, hvilken betydning det har for holdningerne, om den psykiske vold udøves af en kvinde mod en mand eller omvendt.

I foråret 2024 har Als Research derfor med støtte fra Paul Lyngbye gennemført en repræsentativ undersøgelse blandt 2.000 voksne danskere. Undersøgelsen sætter for første gang tal på danskernes holdninger til psykisk partnervold, herunder alt efter om volden udøves af en kvinde mod en mand eller omvendt. Mere specifikt belyser undersøgelsen voksne danskeres holdninger til psykisk partnervold gennem *en meget åbenlys case* og *en lidt mindre åbenlys case*. I den lidt mindre åbenlys case vil udøveren bl.a. bestemme og kontrollere, hvad ofret skal spise, hvilket tøj ofret skal gå i, og hvem ofret må ses med. I den meget åbenlys case er udøveren ekstremt kontrollerende og låser bl.a. ofret inde og truer med voldelige konsekvenser, hvis ofret forlader huset.

Undersøgelsens metode og fokus er inspireret af en række nyere holdningsundersøgelser, som er gennemført i Nordirland og USA.⁵ En stor og særlig tak skal i den forbindelse lyde til de nordiske forskere dr. Julie-Ann Jordan og dr. Susan Lagdon, som har hjulpet med inspiration og sparring i forbindelse med udarbejdelsen af undersøgelsens design og analyser. En særlig tak også til seniorforsker, psykolog og ph.d. Erik Vindbjerg, som har bidraget med sparring i relation til de statistiske analyser. Undersøgelsens dataindsamling er foretaget i samarbejde med underleverandøren Voxmeter.

Ansvaret for undersøgelsens design, analyser og konklusioner påhviler alene Als Research.

Bjarke Følner
Chefkonsulent og partner

¹ Algren & Laursen (2022).

² Oldrup et al. (2018).

³ Jf. Straffelovens § 243.

⁴ Danskernes kendskab og holdninger til "partnervold" mere generelt, se f.eks. Ottosen et al. (2022).

⁵ Lagdon et al. (2023a) Lagdon et al. (2023b) og Jordan et al. (2024 - under udgivelse). Et lignende studie er desuden på vej i Australien.

2 KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Undersøgelsen er baseret på en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt 2.000 danskere over 18 år. Nedenfor præsenteres undersøgelsens hovedkonklusioner og vigtigste anbefalinger. I de efterfølgende afsnit uddybes undersøgelsens metode og en række nøgletal præsenteres.

2.1 HOVEDKONKLUSIONER

Der er betydelig forskel på holdninger til psykisk partnervold begået mod henholdsvis mænd og kvinder i Danmark

Der er betydelig forskel på voksne danskeres holdninger til psykisk vold i parforholdet alt efter, om volden udøves af en kvinde mod en mand eller af en mand mod en kvinde. Når ofret for volden er en mand, er der færre, der mener, at volden vil være skadelig for ofrets psykiske helbred. Der er desuden færre, der mener, at mandlige ofre bør fortælle deres venner og familie om volden, ligesom der er færre, der mener, at mandlige ofre bør anmelde volden til politiet. Endelig er tilbøjeligheden til at kunne identificere tydelige tegn på psykisk partnervold også mindre, når volden rammer en mand og udøves af en kvinde end når det omvendte er tilfældet. Forskellene er statistisk signifikante.

Yngre voksne er mindre tilbøjelige end ældre voksne til at kunne genkende tydelige tegn på psykisk partnervold - og de har i mindre grad øje for voldens negative følger

Uanset om volden udøves af en kvinde mod en mand eller omvendt, kan de fleste voksne danskere genkende tydelige tegn på psykisk partnervold. De fleste er desuden enige i, at psykisk partnervold har negative psykiske konsekvenser for ofrene, ligesom de fleste mener, at ofrene bør fortælle deres venner og familie om volden. Tilbøjeligheden til at mene disse ting er dog signifikant mindre blandt yngre voksne sammenlignet med ældre voksne. Særligt indikerer resultaterne, at der blandt yngre voksne i alderen 18-34 år er en betydelig andel, som enten mangler kendskab til psykisk vold eller i mindre grad end andre voksne betragter psykisk voldelig partneradfærd som problematisk.

Tilbøjeligheden til at mene, at ofre for psykisk partnervold bør anmelde volden til politiet - og tilliden til at politiet vil betragte volden som ulovlig - er forholdsvis lav

Siden 2019 har psykisk vold været ulovligt i Danmark, men antallet af anmeldelser og sigtelser har været forholdsvis lavt. Undersøgelsen viser, at de fleste voksne danskere (korrekt) kan identificere de beskrevne adfærdsscenerier som eksempler på psykisk partnervold. Det lave antal anmeldelser hænger dermed næppe sammen med en generel mangel på evne til at kunne identificere volden. I stedet ser det ud til, at manglende tillid til politiets reaktion på anmeldelser af psykisk partnervold kan spille en rolle - især når volden ikke er meget åbenlys. Der er således betydeligt færre, der mener, at ofrene bør anmelde volden til politiet, og endnu færre, som tror, at politiet vil betragte den beskrevne adfærd som ulovlig.

Der er forskel på mænd og kvinders holdning til psykisk partnervold mod mænd. Kønnene er mere på linje med hinanden, når volden er åbenlys og rammer en kvinde

Kvinder er betydeligt mere tilbøjelige end mænd til (korrekt) at kunne identificere de beskrevne adfærdsscenarioer som eksempler på psykisk partnervold – uanset om volden udøves af en kvinde mod en mand eller omvendt. Når det handler om psykisk partnervold mod mænd – og mindre åbenlyse former for psykisk partnervold mod kvinder – er kvinder ligeledes mere tilbøjelige til at vurdere, at volden har negative psykiske konsekvenser for ofret, og at ofret bør fortælle det til sine venner og familie. Omvendt er mænd og kvinder mere enige i deres vurderinger af meget åbenlys psykisk partnervold begået af mænd mod kvinder. Her ophører forskellen mellem mænd og kvinders holdninger i de fleste tilfælde med at være signifikant, når der kontrolleres for betydningen af andre faktorer som alder og uddannelse.

Uddannelse har betydning for holdninger til psykisk partnervold mod kvinder

Højere uddannede voksne danskere er betydeligt mere tilbøjelige end lavt uddannede til at mene, at åbenlys psykisk vold begået af mænd mod kvinder har negative konsekvenser for ofret. Ligeledes er højere uddannede signifikant mere tilbøjelige til at mene, at kvindelige ofre for åbenlys psykisk partnervold bør fortælle det til deres venner og familie. Omvendt har graden af uddannelse ikke væsentlig betydning for voksnes holdninger til de samme spørgsmål, når det handler om åbenlys psykisk partnervold begået af kvinder mod mænd.

2.2 ANBEFALINGER

Undersøgelsens resultater indikerer, at der fremadrettet er behov for:

- **At styrke bevidstheden om og hjælpen til mandlige ofre for psykisk partnervold i Danmark.** Undersøgelsen viser, at voksne danskere ikke i samme grad har kendskab til og forståelse for konsekvenserne af psykisk partnervold, når ofret for volden er en mand i stedet for en kvinde. Dette uanset, at de i undersøgelsen har taget stilling til helt identiske eksempler på psykisk partnervold på tværs af køn, ligesom eksisterende forskning med stor tydelighed viser, at psykisk partnervold har negative konsekvenser for både mandlige og kvindelige ofres psykiske, fysiske og sociale trivsel.⁶
- **At overveje igangsættelsen af en oplysende eller holdningsbearbejdende indsats med fokus på psykisk partnervold, som særligt målrettes yngre voksne i alderen 18-34 år.** Indsatsen kan med fordel inddrage cases med både mandlige og kvindelige ofre (og udøvere), så forståelsen af, at volden går på tværs af køn, kan udbredes.
- **Mere viden om årsagerne til den forholdsvis lave grad af tillid til politiet.** Det er bemærkelsesværdigt, at der ikke er flere voksne danskere, der mener, at politiet vil være i stand til at genkende eksempler på psykisk partnervold som ulovlige. Ikke mindst fordi psykisk vold er ulovligt og har været det siden 2019. Det er også bemærkelsesværdigt, at der ikke er flere, der mener eller er sikre på, at ofrene bør anmelde volden til politiet. Den manglende tillid eller tvivl, findes også blandt voksne danskere, der ellers selv identificerer de beskrevne scenarier som psykisk partnervold; som mener, at volden er skadelig for ofrene; og som mener, at ofrene bør fortælle det til deres venner og familie.

⁶ Se Oldrup et al. (2018) for en sammenfatning af nyere forskning i den psykiske volds konsekvenser.

3 METODE OG DATAGRUNDLAG

Undersøgelsen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse blandt et repræsentativt udsnit af voksne danskere over 18 år. Der er indsamlet svar fra i alt 2.000 respondenter i Voxmeters webpanel ved hjælp af en CAWI-survey (computer-assisted-web-interviewing). Respondenterne er ved lodtrækning blevet fordelt mellem to udgaver af et spørgeskema, der indeholder beskrivelser af to cases med psykisk partnervold, henholdsvis en meget åbenlys case og en lidt mindre åbenlys case. Efter hver case-beskrivelse er respondenterne blevet bedt om at angive deres grad af enighed i følgende spørgsmål:

- *[Udøverens] adfærd vil påvirke [ofrets] psykiske helbred på en negativ måde*
- *[Ofret] bør fortælle sine venner og familie om [udøverens] adfærd*
- *[Ofret] bør anmelde [udøveren] til politiet*
- *Politiet ville betragte [udøverens] adfærd som ulovlig*
- *[Udøverens] adfærd er psykisk vold*

I den ene udgave af spørgeskemaet er ofret for volden i de to cases en mand (og udøveren er en kvinde), mens der i den anden udgave er byttet om på udøvernes og ofrenes navne, således at der i stedet er tale om cases med kvindeligt offer og mandlig udøver. I casene bruges navnene "Anne" og "Peter" samt "Louise" og "Michael". Case-beskrivelserne er vedlagt som Bilag 1. Begge cases beskriver adfærd, der umiddelbart må vurderes at leve op til kriterierne for, hvad der i juridisk forstand betragtes som ulovlig psykisk vold i Danmark.⁷

Undersøgelsens metode er inspireret af lignende studier i Nordirland og USA, som ligeledes har belyst holdninger til psykisk partnervold mod henholdsvis kvinder og mænd, herunder nærmere bestemt de former for psykisk vold i parforholdet, der på engelsk betegnes som "coercive control" (tvangskontrol).⁸

Vurdering af repræsentativitet

Voxmeters webpanel er hovedsageligt telefonisk rekrutteret. Dermed undgås den selvseleksion, der er forbundet med selvtilmelding via bannerreklamer, hjemmeside eller lign. Dette sikrer, at panelet er repræsentativt for hele den del af befolkningen, som har internetadgang. Det er afgørende for undersøgelsens validitet, at stikprøven er repræsentativ. Derfor benyttes kvoter på køn, alder, geografi og uddannelse. Resultaterne, der fremgår af dette notat, er vejret på køn, alder og geografi. Vejningen er alene foretaget med henblik på at give et så repræsentativt billede som muligt. Der er kun minimale forskelle på de vejede og ikke-vejede resultater, hvilket indikerer, at den samlede stikprøve i meget høj grad er repræsentativ. Ligeledes er de to dele af stikprøven (fordelt på de to udgaver af spørgeskemaet) i høj grad sammenlignelige på tværs af køn, alder, geografi og uddannelsesgrad.

⁷ Jf. Straffelovens § 243 samt den gældende udgave af rigsadvokatens meddelelse om afsnittet vedr. psykisk vold fra 28. april 2022, herunder især betingelserne for anvendelse af § 243 i punkt 4.1.1 til 4.1.5. Justitsministeriet (2022).

⁸ Lagdon et al. (2023a), Lagdon et al. (2023b) og Jordan et al. (2024 - under udgivelse).

4 UDVALGTE NØGLETAL

4.1 OVERORDNEDE SVARFORDELINGER

Tabellerne nedenfor viser de helt overordnede svarfordelinger på holdningsspørgsmålene fordelt på casene med henholdsvis mandligt offer og kvindelig udøver vs. kvindeligt offer og mandlig udøver. Som det fremgår, er der forskel på svarfordelingerne alt efter om casen beskriver psykisk partnervold udøvet af en kvinde mod en mand eller udøvet af en mand mod en kvinde.

Forskellen mellem svarfordelingerne ses tydeligst i relation til den lidt mindre åbenlyse case, men den går igen på samtlige undersøgte holdningsspørgsmål - herunder også i den meget åbenlyse case.

MEGET ÅBENLYS CASE	Helt enig	Enig	Hverken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig		Ved ikke	Ønsker ikke at svare
Det er psykisk vold								
Mandligt offer, kvindelig udøver	75 %	15 %	5 %	3 %	0 %		1 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	81 %	12 %	4 %	1 %	0 %		1 %	1 %
Det vil påvirke ofrets psykisk helbred på en negativ måde								
Mandligt offer, kvindelig udøver	76 %	15 %	5 %	2 %	0 %		1 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	83 %	10 %	3 %	2 %	0 %		1 %	1 %
Ofret bør fortælle det til sine venner og familie								
Mandligt offer, kvindelig udøver	62 %	23 %	8 %	3 %	1 %		2 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	72 %	19 %	5 %	2 %	0 %		1 %	1 %
Ofret bør anmelde det til politiet								
Mandligt offer, kvindelig udøver	44 %	23 %	16 %	8 %	2 %		5 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	61 %	21 %	11 %	3 %	0 %		3 %	1 %
Politiet vil se udøvers adfærd som ulovlig								
Mandligt offer, kvindelig udøver	35 %	24 %	17 %	8 %	2 %		14 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	41 %	24 %	16 %	7 %	1 %		9 %	1 %

Værdierne er vejret på køn, alder og region.

LIDT MINDRE ÅBENLYS CASE	Helt enig	Enig	Hverken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig		Ved ikke	Ønsker ikke at svare
---------------------------------	------------------	-------------	---------------------------------	--------------	-------------------	--	-----------------	-----------------------------

Det er psykisk vold								
Mandligt offer, kvindelig udøver	40 %	35 %	17 %	5 %	1 %		2 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	55 %	30 %	10 %	2 %	1 %		1 %	1 %

Det vil påvirke ofrets psykiske helbred på en negativ måde								
Mandligt offer, kvindelig udøver	56 %	31 %	8 %	2 %	0 %		1 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	72 %	22 %	4 %	1 %	0 %		1 %	1 %

Ofret bør fortælle det til sine venner og familie								
Mandligt offer, kvindelig udøver	42 %	33 %	16 %	5 %	0 %		3 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	63 %	27 %	7 %	2 %	0 %		1 %	1 %

Ofret bør anmelde det til politiet								
Mandligt offer, kvindelig udøver	6 %	8 %	25 %	36 %	18 %		6 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	14 %	12 %	29 %	29 %	10 %		5 %	1 %

Politiet vil se udøvers adfærd som ulovlig								
Mandligt offer, kvindelig udøver	5 %	9 %	20 %	36 %	19 %		11 %	1 %
Kvindeligt offer, mandlig udøver	8 %	11 %	24 %	31 %	13 %		11 %	1 %

Værdierne er vejlet på køn, alder og region.

4.2 SAMMENLIGNING AF HOLDNINGER TIL CASES MED MANDLIGT OG KVINDELIGT OFFER - SIGNIFIKANS OG EFFEKTSTØRRELSER

Respondenternes svar er blevet kodet på en skala fra 1-5, hvor "Helt enig" = 5, "Enig" = 4, "Hverken enig eller uenig" = 3, "Uenig" = 2 og "Helt uenig" = 1. Herefter er der udregnet gennemsnitlige scorer for graden af enighed på de undersøgte holdningsspørgsmål.

Tabellerne nedenfor viser den gennemsnitlige grad af enighed, standardafvigelser (SD) og antal respondenter (n) for henholdsvis cases med mandligt og kvindeligt offer.

P-værdien angiver, om forskellen mellem graden af enighed i cases med hhv. mandligt og kvindeligt offer er signifikant (p). Størrelsen af den observerede forskel er angivet med den standardiserede effektstørrelse Cohen's d (d).

MEGET ÅBENLYS CASE	Mandligt offer (kvindelig udøver)			Kvindeligt offer (mandlig udøver)			Sammenligning	
	Grad af enighed (1-5) i gennemsnit	SD	n	Grad af enighed (1-5) i gennemsnit	SD	n	p	d
Det er psykisk vold	4,66	0,70	981	4,76	0,59	981	0,001 ***	0,15
Det skader ofrets psykiske helbred	4,68	0,67	981	4,76	0,63	984	0,0062 **	0,12
Ofret bør fortælle det til venner og familie	4,48	0,82	970	4,64	0,69	975	< 0,001 ***	0,21
Ofret bør anmelde det til politiet	4,07	1,08	934	4,45	0,85	960	< 0,001 ***	0,39
Politiet vil se det som ulovligt	3,97	1,07	846	4,06	1,04	898	0,0650 .	0,09

LIDT MINDRE ÅBENLYS CASE	Mandligt offer (kvindelig udøver)			Kvindeligt offer (mandlig udøver)			Sammenligning	
	Grad af enighed (1-5) i gennemsnit	SD	n	Grad af enighed (1-5) i gennemsnit	SD	n	p	d
Det er psykisk vold	4,12	0,90	967	4,38	0,83	981	< 0,001 ***	0,30
Det skader ofrets psykiske helbred	4,44	0,76	976	4,67	0,58	988	< 0,001 ***	0,34
Ofret bør fortælle det til venner og familie	4,17	0,90	959	4,53	0,71	985	< 0,001 ***	0,44
Ofret bør anmelde det til politiet	2,44	1,10	930	2,92	1,21	940	< 0,001 ***	0,41
Politiet vil se det som ulovligt	2,38	1,10	878	2,68	1,16	875	< 0,001 ***	0,26

Signifikans-niveauer: (***) ≤ 0,001 (**) ≤ 0,01 (*) ≤ 0,05 (.) ≤ 0,1 () < 1

Værdierne er vejret på køn, alder og region.

4.3 SIGNIFIKANTE INTERAKTIONER I REGRESSIONSANALYSER

Der er gennemført multiple ordinale regressioner med henblik på at belyse, hvilke baggrundsfaktorer, der har signifikant betydning for respondenternes svar på holdnings-spørgsmålene.

Regressionerne har omfattet følgende variable: **Køn** (m/k), **alder** (18-24 år, 25-34 år, 35-44 år, 45-54 år, 55-64 år og 65+ år), **uddannelsesgrad** (grundskole, gymnasial/ungdomsudd., kort eller mellemlang videregående udd. og lang videregående udd.), **region** (de 5 regioner) og **civil status** (gift/samboende med fast partner versus ugift/ikke samboende med fast partner). Referencekategorierne er mand, 18-24 år, grundskole, Region Hovedstaden og gift/samboende med fast partner.

Tabellerne viser en oversigt over signifikante interaktioner i regressionsanalyserne. Et plus (+) angiver en højere grad af enighed, sammenlignet med referencekategorien, mens et minus (-) angiver det modsatte. Efterfølgende er signifikansniveauet for den højere eller lavere grad af enighed angivet.

MEGET ÅBENLYS CASE		Køn		Alder						Uddannelse				Region					Civil status	
		M	K	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Grund	Gym/u.	Kort/ml.	Lang	Hvd.	Sjæl.	Syd	Midt	Nord	Gift/s.	Ikke g/s.
Mandligt offer kvindelig udøver	Det er psykisk vold	ref	+++	ref		++	+++	+++	+++	ref	+	.	+	.	ref					ref
	Det skader ofrets psykiske helbred	ref	+++	ref		++	+++	+++	+++	ref					ref					ref
	Ofret bør fortælle venner/familie	ref	+++	ref		+++	+++	+++	+++	ref					ref					ref
	Ofret bør anmelde til politiet	ref	+++	ref		++	++	+		ref					ref	-**	-*	-*		ref
	Politiet vil se det som ulovligt	ref	+++	ref		+	+			ref					ref	-				ref
Kvindeligt offer mandlig udøver	Det er psykisk vold	ref	++	ref		+	+++	+++	+++	ref		+	.	ref			+	+	+	ref
	Det skader ofrets psykiske helbred	ref	++	ref		+	+++	+++	+++	ref		+	+++	+++	ref					ref
	Ofret bør fortælle venner/familie	ref		ref		+	+++	+++	+++	ref	+	+++	+	+++	ref					ref
	Ofret bør anmelde til politiet	ref		ref		+	+	+	+	ref					ref					ref
	Politiet vil se det som ulovligt	ref		ref			+			ref					ref					ref

LIDT MINDRE ÅBENLYS CASE		Køn		Alder						Uddannelse				Region					Civil status	
		M	K	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Grund	Gym/u.	Kort/ml.	Lang	Hvd.	Sjæl.	Syd	Midt	Nord	Gift/sam	Ikke g/s
Mandligt offer kvindelig udøver	Det er psykisk vold	ref	+++	ref		+		+	+++	ref				ref						ref
	Det skader ofrets psykiske helbred	ref	+++	ref				+	+	ref				ref	-	.	-			ref
	Ofret bør fortælle venner/familie	ref	+++	ref			+	+	+++	ref				ref						ref
	Ofret bør anmelde til politiet	ref	+++	ref					+	ref				-**	ref					ref
	Politiet vil se det som ulovligt	ref	+	ref						ref				-*	ref					ref
Kvindeligt offer mandlig udøver	Det er psykisk vold	ref	++	ref		+	++	+++	+++	ref				ref						ref
	Det skader ofrets psykiske helbred	ref	++	ref		+	+++	+	++	ref				ref						ref
	Ofret bør fortælle venner/familie	ref	+	ref		+	+	+	+	ref	+	+	+++	ref	-*					ref
	Ofret bør anmelde til politiet	ref	++	ref				+	+	ref	-	.	-*	-**	ref					ref
	Politiet vil se det som ulovligt	ref	+	ref				+	++	ref	-*	-*	-***	ref	+			+		ref

Signifikansniveauer: (***) ≤ 0,001 (**) ≤ 0,01 (*) ≤ 0,05 (.) ≤ 0,1 () < 1

5 ANVENDT LITTERATUR

Algren, M. H. & Laursen, B. (2022). *Vold og overgreb i Danmark 2021. Analyser baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne 2005, 2010, 2017 og 2021*. Statens Institut for Folkesundhed for Ligestillingsafdelingen.

Jordan, J-A., Lagdon, S., Dyer, K., McCartan, C., McFadden, D. & Shannon C. (2024 - under udgivelse): *Attitudes of US Adults Towards Coercive Control in Heterosexual and LGBTQI relationships*.

Justitsministeriet (2022). *Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Psykisk vold*. CIR1H nr. 9410 af 28/04/2022).

Lagdon, S., Jordan, J-A., Devine, P., Tully, M., Armour, C. & Shannon, C. (2023a). *Public Understanding of Coercive Control in Northern Ireland*. *Journal of Family Violence*, 38:1, s. 39-50.

Lagdon, S., Klencakova, L., Schubotz, D., Shannon, C., Tully, M., Armour, C. & Jordan, J-A. (2023b). *Young People's Understanding of Coercive Control in Northern Ireland*. *International Journal of Educational Research*, 5, s. 1-8, 100267.

Oldrup, H., Andersen, S., Kjær, S., Nielsen, N. N. & von Rosen, C. B. (2018). *Psykiske, fysiske og sociale konsekvenser af psykisk vold i parforhold. Kortlægning af forskning*. Lev uden vold.

Ottosen, M.H., Østergaard, S.V., Bom, L.H. & Poulsen, J.B. (2002). *Danskernes kendskab til partnervold*. VIVE.

BILAG 1 - CASES

Nedenfor følger beskrivelserne af henholdsvis den meget åbenlyse og den lidt mindre åbenlyse case. Beskrivelserne er fra den udgave af spørgeskemaet, der beskriver eksempler på psykisk partnervold med kvindelig udøver og mandligt offer.

I den omvendte udgave af spørgeskemaet er der byttet om på navnene, ligesom der er byttet om på de personlige pronominer (hendes/hans, hun/han, hende/ham osv.).

MEGET ÅBENLYS CASE MED "ANNE" OG PETER"

"Peter og Anne har været sammen i 5 år. Efter 6 måneder sammen begyndte Anne at stille Peter mange spørgsmål om hans brug af internettet, og hun tjekkede hans konti på sociale medier næsten dagligt. Anne blev vred på Peter, hvis han havde "likt" indhold fra hans venner. Efterhånden begyndte hun også at sige, at han skulle holde op med at se sine venner, da hun ellers ville forlade ham. Anne kunne blive så vred på Peter, at hun kunne finde på at smadre hans telefon på jorden foran ham.

Efter et år sammen flyttede Anne med Peter ud af den by, hvor han var vokset op. De flyttede til et område 50 kilometer væk, hvor de fik et større hus og mere privatliv. Anne kunne ikke lide, at Peter besøgte sine forældre. Anne havde også taget kontrol over økonomien, så Peter kunne ikke købe en togbillet uden først at spørge hende om lov.

Da de havde været sammen i 3 år, begyndte Anne at overvåge, når han ringede hjem, og hun afbrød opkaldet, hvis samtalen varede mere end 5 minutter.

Anne ville ikke lade Peter arbejde og når hun forlod huset, låste hun Peter inde og tog nøglen med sig på arbejde. Anne fortalte Peter, at hvis han forlod huset, ville hun opdage det, og at det ville få konsekvenser for ham, når hun kom hjem. Hun hævede sin knytnæve, når hun sagde det. Når Peter lavede mad og Anne ikke kunne lide det, kunne hun finde på at smadre tallerkenen foran ham og sige, at han var en uduelig kæreste.

Anne fortalte dagligt Peter, at han var tyk og dum, og at ingen andre nogensinde ville kunne elske ham, men at hun gjorde. Hun fortalte Peter, at hvis han nogensinde forlod hende, så ville hun slå ham ihjel og derefter slå sig selv ihjel."

LIDT MINDRE ÅBENLYS CASE MED "LOUISE" OG "MICHAEL"

"Louise og Michael har været sammen i lidt over et år. Hver dag kommer Louise forbi Michael på hans arbejde, for at de kan spise frokost sammen.

Louise spørger tit Michael, om han vil prøve tøj fra hans garderobe, hvorefter hun fortæller ham, hvad han skal beholde, og hvad han skal smide ud. Efterhånden er hun også begyndt at tage Michael med ud at shoppe og udskifte hans hverdagstøj med smarte skjorter og slips, og med tiden er alt hans gamle tøj blevet smidt ud.

Louise har lavet en fitness-plan for Michael, så han kan tabe sig og få større muskler.⁹ Hun forventer, at Michael træner 3 gange om ugen hver uge, og hun tjekker hans træningsapps på telefonen for at se, om han har gjort det.

Hver gang de går ud for at spise, insisterer Louise på at bestille Michaels mad, da hun siger, at hun ved mere om god mad og om kalorier, end han gør.

Louise kan ikke lide det, når Michael taler med andre kvinder, selv på arbejdet, da hun bliver overvet af at forestille sig, hvad kvinderne tænker.

Louise insisterer generelt på, at Michael aflyser planer med venner og familie, hvis hun ikke selv kan være der sammen med ham. Hun kan ikke lide det, når hun og Michael ikke kan gå ud sammen."

⁹ I den omvendte udgave, hvor Michael er udøver og Louise er offer, er slutningen af denne sætning ændret til "... så hun kan gå fra small til extra small i tøjstørrelse", ligesom ordene "smarte skjorter og slips" i den foregående sætning er ændret til "smartere kjoler".

